

Vergaderjaar 2005–2006

30 007

Goedkeuring van het voornemen tot opzegging van het op 25 juni 1973 te Genève totstandgekomen Verdrag betreffende de havenarbeid, 1973 (Verdrag nr. 137, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar achtenvijftigste zitting; Trb. 1974, 70)

B

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 6 december 2005

Het kabinet heeft met belangstelling kennis genomen van de inbreng van de Eerste Kamer.

De leden van de VVD-fractie kunnen zich vinden in de argumenten die voor opzegging zijn aangedragen. Het opzeggen van een IAO-verdrag is een uitzonderlijke gebeurtenis. Deze leden zouden graag de lijst van criteria die wordt gehanteerd bij opzeggingen van IAO-verdragen (brief van 8 mei 1995 aan de Tweede Kamer) ontvangen. Het Nederlandse beleid bij het bekrachtigen of opzeggen van verdragen is vastgelegd in de brief aan de TK van 8 mei 1995 naar aanleiding van de motie Middelkoop (TK 1994–95, 23 900 XV, nr. 44). Bij opzegging van een verdrag als gevolg van een herijking van bestaande nationale beleidsdoelstellingen wordt bezien of de opzegging in de juiste verhouding staat tot het grotere belang dat met het verdrag wordt gediend. Dit grotere belang zou zijn gelegen in de internationale signaalfunctie. Ook van belang bij opzegging van een verdrag is of Nederland hiermee binnen de EU niet uit de toon valt. Dit zou het geval kunnen zijn als een groot aantal andere EU-lidstaten partij bij het verdrag is en de opzegging niet past binnen het EU-streven naar beleidsconvergentie. Verdrag nr. 137 is, naast Nederland, door zeven EU-lidstaten (Finland, Frankrijk, Italië, Polen, Portugal, Spanje en Zweden) bekrachtigd. Nederland valt met de opzegging van het verdrag in EU-kader dus niet uit de toon.

De leden van de fractie van de SP zouden graag van de regering willen weten hoe het opzeggen van Verdrag nr. 137 zich verhoudt tot het verzoek van de EU om juist dit verdrag te ondertekenen.

In de toelichting bij het voorstel van de Europese Commissie voor een havendienstenrichtlijn nodigt de Commissie de lidstaten uit verdragen, waaronder Verdrag nr. 137, te bekrachtigen. De toelichting maakt geen onderdeel uit van de richtlijn en behelst geen juridisch afdwingbare verplichting. Ook de bewoordingen die de Commissie in deze oproep («zou ... willen uitnodigen») gebruikt geven aan dat de Commissie hierbij niet aan een verplichting of een voorwaarde denkt.

De Commissie doet de oproep om tegemoet te komen aan de ongerustheid omtrent de sociale gevolgen die was ontstaan bij het oorspronkelijke Commissievoorstel uit 2001 en het conciliatiedocument

uit 2003. Ze komt aan deze zorg ook tegemoet door in verschillende artikelen van de nu voorgestelde richtlijn bepalingen op te nemen dat bestaande internationale en nationale regelgeving met betrekking tot arbeid niet in haar werking wordt beperkt door de nieuwe richtlijn¹. Daarmee regelt de richtlijn een zeker minimumniveau van bescherming van sociale wetgeving.

De leden van de SP-fractie vragen of Verdrag nr. 137 niet juist een bijdrage kan leveren aan het gewenste gelijke speelveld (level playing field) tussen de zeehavens.

Onder verwijzing naar hetgeen hierboven is uiteengezet, behoren de meest naaste concurrenten van Nederland, namelijk België, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk, niet bij de EU lidstaten die Verdrag nr. 137 hebben bekrachtigd. Er bestaan evenmin aanwijzingen dat andere lidstaten overwegen het verdrag binnenkort te bekrachtigen. Verdrag nr. 137 garandeert dan ook geen level playing field en dit verandert niet als Nederland het verdrag opzegt.

De leden van de SP-fractie vragen voorts of de veiligheid van de haven niet beter beschermd is door een pasjessysteem dat de toegang tot de haven beperkt.

Sinds 1 juli 2004 is er een internationaal beveiligingsregime voor zeeschepen en havenfaciliteiten van kracht. Dit regime is vastgelegd in de IMO International Ship and Port Facility Security (ISPS) Code, deel uitmakend van het al bestaande Verdrag inzake de beveiliging van mensenlevens op zee en EU Verordening 725/2004. In genoemde regelgeving is echter geen verplichting opgenomen tot registratie van havenwerkers. Van overheidswege is geen registratie via een pasjessysteem voor de Nederlandse havens ingevoerd. Vanzelfsprekend kunnen individuele ondernemingen in havens over eigen pasjessystemen beschikken voor hun werknemers, eventueel in een samenwerkingsverband met andere ondernemers. In de Rotterdamse haven loopt momenteel een pilot rondom identificatie van personen die beroepsmatig op reguliere basis toegang tot het terrein van een onderneming in de haven willen. Met behulp van de zogenaamde Port Key kan een bezoeker (de kaartgebruiker) zich bij bezoek aan een havenfaciliteit identificeren. De regering meent dat een vorm van identificatie decentraal zeer nuttig kan zijn, maar dat de veiligheid in de haven geen algemeen pasjessysteem vereist. De veiligheid in de havens is voldoende gewaarborgd door het huidige regime.

De leden van de SP-fractie hebben de vraag gesteld welke bijdrage Verdrag nr. 137 aan de veilige arbeid in de haven en het niveau van scholing van deze arbeiders levert.

Voor het antwoord op de mogelijke bijdrage van Verdrag nr. 137 aan de veilige arbeid in de haven verwijst de regering naar het antwoord op de vraag hierboven.

Verdrag nr. 137 levert op zich geen bijdrage aan de scholing van werknemers. Het verdrag verplicht lidstaten ertoe dat voorschriften met betrekking tot veiligheid, hygiëne, welzijn en beroepsopleiding van arbeiders ook worden toegepast op havenarbeiders. In Nederland geldt de Arbeidsomstandigheden wet voor alle arbeiders, dus ook voor havenarbeiders. Na het opzeggen van Verdrag nr. 137 blijven deze bepalingen van de Arbeidsomstandighedenwet onverkort van kracht.

Tenslotte vragen de leden van de SP-fractie wat het gevolg is van het opzeggen van Verdrag nr. 137 voor de werk- en inkomensgaranties voor de havenarbeiders.

In Verdrag nr. 137 is geregeld dat met voorrang werk wordt gegeven aan

¹ Zie artikel 4, artikel 7 lid 3c, artikel 7 lid 7, artikel 8 lid 8 en artikel 13 lid 3 en 4 van de ontwerp-richtlijn.

geregistreerde havenarbeiders. Die voorrangspositie bestaat materieel al lang niet meer. Immers het Verdrag wordt al niet meer nageleefd sinds 1 januari 2000. Feitelijk verandert er dus niets als Nederland geen partij meer is bij Verdrag nr. 137. Maar als Nederland partij blijft bij het Verdrag dan moet er veel gebeuren, nl. de invoering van wet- of regelgeving alsmede de wijziging van het arbeidsmarktbeleid. Compartmentalisering past niet bij de wens om de arbeidsmarkt open en flexibel te laten functioneren. Dergelijk beleid staat haaks op de employability gedachte en maakt het onmogelijk voor werknemers uit andere sectoren om banen in de havens te aanvaarden. Het bestaan van algemeen toegankelijke sociale voorzieningen tenslotte, maakt speciale bescherming van havenwerkers overbodig.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. J. de Geus